

Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen

SOOOG

magazine

KC Drieborg en KC De Driesprong gaan voor unitonderwijs
Obs Hendrik Wester bouwt mee aan Educatiecentrum Bostuin
Het belang van groot denken voor kinderen in Oost-Groningen
Ontschotting van het speciaal kleuteronderwijs
'Veur kindern opvouden hebt holle deurp nodig'

SOOOG *nieuws*

Leerlingen obs de Waterlelie halen met markt bijna 1000 euro voor KiKa op

Groep 7 en 8 van obs de Waterlelie hebben voor de zomervakantie een ware ondernemersmarkt op hun schoolplein gehouden. Ze verkochten popcorn, zelfgemaakte chips, gevulde koeken, ijs, autootjes, plantjes en sieraden. Ook was er een loterij waar een aantal mooie prijzen te winnen waren.

De leerlingen kwamen goed beslagen ten ijs, zij kregen voorgaande weken namelijk les van ondernemers uit de regio. Onder deze professionele begeleiding zetten de leerlingen hun bedrijfjes op. Ze leerden een bedrijfsplan schrijven en kregen zelfs een lening. Ook maakten de leerlingen reclame voor hun bedrijf, en dat leverde veel klanten op. "Ik ben helemaal kapot", zei een van de ijsverkopers, "er stond zo'n lange rij!"

De markt begon om 15.15 uur, in de stralende zon en met gezellige muziek. Ouders, broertjes, zusjes en zelfs een paar opa's en oma's kwamen een kijkje nemen. Binnen een kwartier waren de eerste producten al uitverkocht. Vooral de popcorn, gevulde koeken en versierde mokken gingen hard.

De winst die de leerlingen maakten, gaat naar het goede doel: Stichting Kinderen Kankervrij (KiKa). En winst is er zeker behaald: maar liefst 413,76 euro, een bedrag waar de jonge ondernemers trots op mogen zijn. Om het allemaal nog mooier te maken is er een anonieme geldschieter die het opgehaalde bedrag zal verdubbelen, waarmee bijna 1000 euro zal worden gedoneerd aan KiKa.

IMC BASIS

De leerlingen van obs de Waterlelie kregen les over ondernemen in het kader van IMC Basis. Dit is een programma van Stichting IMC Weekendschool en wordt op basisscholen door heel Nederland gegeven aan leerlingen van groep 7 en 8. Gedurende twee jaar

krijgen zij wekelijks onder schooltijd les van bevoegen gastdocenten die de leerlingen meenemen in hun beroep. De nadruk van de lessen ligt op zelf doen en ervaren. Door de lessen denken leerlingen na over hun toekomst; wat vind ik interessant, waar ben ik goed in, wat past bij mij en wat niet? Hierdoor kunnen ze later goed gemotiveerde keuzes maken als het gaat om schoolprofiel, studie en werk.

www.imcweekendschool.nl

INHOUD

SOOOG Nieuws	2
Voorwoord	3
Van klassieke leerjaren naar unitonderwijs	4
De groepen een tot en met vier en de groepen vijf tot en met acht op KC Drieborg en KC De Driesprong werken in vervolg in units.	
Het Educatiecentrum Bostuin in Blijham	8
Leerlingen van de Hendrik Wester in Oude Pekela hielpen mee het Educatiecentrum Bostuin in Blijham in te richten.	
Kleuters op het sbo stromen 'gewoon' binnen	12
Pas na twee jaar wordt op het sbo bepaald waar kleuters het beste op hun plek zijn.	
Het belang van groot denken	15
De stap van Oost-Groningen naar Duitsland is niet zo'n grote: het belang van vroeg Duits leren op de basisschool daarom des te groter.	
'Veur kindern opvouden hebt holle deurp nodig'	18
Het team van KC Houwingaham kreeg van ouderbetrokkenheidexpert Peter de Vries handvatten om ouders meer te betrekken bij school.	
Heerlijk (voor)lezen	21

COLOFON

Redactie Saffira Rijkee

Fotografie Klaas Ketelaar, Saffira Rijkee, Sanne van Renesse, Annet Flim, Franzis Wiese. Clavis Books, Lemniscaat, Leopold, Ploegsma, Querido, Volt

Vormgeving Puntgaaf Reclame & Vormgeving

Aan dit SOOOG Magazine werkten mee:

Annet Flim, Antonia Boels, Carmen Sijsling, Ina Gils, Ineke Dokter, Jaap Hansen, Janny Reitsma, Laureen Dijks, Wilbert van der Splinter

Druk Afeer Winschoten.

SOOOG Magazine verschijnt twee keer per jaar en is een uitgave van Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen

Foto achterkant: Klaas Ketelaar

**Stichting
Openbaar Onderwijs
Oost Groningen (SOOOG)**
Oldambt - Pekela - Westerwolde
Huningaweg 8
9682 PB Oostwold
Telefoon: 0597-453980
Mail: info@sooog.nl
www.sooog.nl

Beste lezer,

Onderwijs vernieuwen, verrijken dan wel veranderen, is voor ons geen doel op zich. We vinden het belangrijk dat onze scholen werken vanuit een eigen gedragen visie waarin het kind centraal staat en waarmee ze uit kinderen halen wat in ze zit. Plezier, je thuis en gewaardeerd voelen, is voor ons de basis tot succes.

Maatschappij en samenleving veranderen. SOOOG, en haar scholen, willen daarop aansluiten en waar kan inspelen. Zo ontstaan kindcentra, andere organisatiemodellen in het onderwijs, een verrijkt en verlengd (dag)aanbod, digitale leeromgevingen, etcetera.

We zijn trots op de resultaten en de inzet en passie die dat van leerlingen, ouders en medewerkers vraagt. In dit magazine nemen wij u graag mee in een aantal voorbeelden van recente veranderingen en vernieuwingen op onze scholen.

Boeiend om te lezen!

Met vriendelijke groeten,

Janny Reitsma
Jaap Hansen

Leren Anders Organiseren met 'unitonderwijs' op KC Drieborg en KC De Driesprong

Kindcentrum Drieborg in Drieborg en Kindcentrum De Driesprong in Vriescheloo zijn de eerste twee SOOOG scholen die werken volgens 'Leren Anders Organiseren': een onderwijsconcept waarin het jaarklassenstelsel wordt losgelaten en kindgericht onderwijs centraal staat.

KC Drieborg is in januari 2021 een Leren Anders Organiseren traject gestart met Bazalt, een organisatie die scholen traint, coacht en trajecten op maat biedt om te helpen het best mogelijke onderwijs vorm te geven. Sinds dit schooljaar wordt op Drieborg gewerkt met unitonderwijs, vertelt directeur Anja Korteweg. "Onze groepen vijf tot en met acht werken als één unit, met vijftientig kinderen en twee leerkrachten. De kinderen krijgen per leerjaar les, maar een kind in groep vijf dat goed kan leren kan meedoen met groep zes. En een kind in groep zes dat rekenen lastig vindt, kan heel gemakkelijk meerekenen met groep vijf. Zo werk je leerdoelgericht en ga je meer uit van wat een kind goed en minder goed kan."

De onderbouw op Drieborg maakt een wat kleinere stap naar unitonderwijs: de groepen een-twee, drie-vier zitten 's ochtends in hun eigen lokaal. 's Middags werken de vier groepen groepsoverstijgend.

KRIMP

KC Drieborg heeft te maken met krimp. Dat is niet de aanleiding geweest voor de overstap naar unitonderwijs, maar speelde wel mee in de overweging het onderwijs anders te organiseren, zegt Anja. "We moesten nadenken over hoe we ons onderwijs met kleine groepen zo kunnen organiseren dat je toch kwalitatief goed onderwijs blijft bieden. We hadden al eens een voorlichting gehad over unitonderwijs en dat sprak onze intern begeleider en mijzelf erg aan."

SPANNEND

Die voorlichting was een paar jaar geleden: het was een heel proces om tot de start van unitonderwijs te komen. Anja: "Het duurde even voor we alle neuzen dezelfde kant op hadden. Sommige leerkrachten vroegen zich af hoe ze dat moeten doen, groep een tot en met vier in één groep: de verschillen zijn zo groot. Daarom beginnen we in de onderbouw kleiner. In de bovenbouw zetten we wel de stap naar unitonderwijs. Dat vinden we best spannend".

Tussen de twee lokalen waar op Drieborg eerder de groepen vijf, zes, zeven en acht zaten zat een deur: die is eruit gehaald. Een kleine stap. Het ene lokaal is nu een instructielokaal, het andere een verwerkingslokaal. In wat nu kantoren zijn komt een stilleruimte en op de gang komen zelfstandige werkplekken. Zo kunnen kinderen zelf een werkplek kiezen.

ALLE VERTROUWEN

Methodes worden op Drieborg nog niet losgelaten, dat is een stap te ver. Anja is blij dat het schoolteam deze stap wilde zetten. “Ik denk echt dat het een verbetering wordt van ons onderwijs, dat het de kwaliteit hoog houdt en dat we de kinderen hiermee vooropzetten. Ik heb er alle vertrouwen in.”

GEEN GROTE VERANDERING

Voor het team en kinderen op KC De Driesprong is Leren Anders Organiseren niet zo'n grote verandering: alle vakgebieden werden hier al groepsoverstijgend aangeboden, vertelt Nicky Remie, directeur van De Driesprong en KC De Vlinder in Wedde. “Alleen rekenen deden we nog volgens een andere methode en ook daarmee willen we naar leerdoelgericht leren.”

‘Het duurde even voor we alle neuzen dezelfde kant op hadden’

Ook op De Driesprong wordt sinds dit schooljaar gewerkt met twee units: een unit één tot en met vier en een unit vijf tot en met acht. Nicky: “We hebben de inrichting van onze school daarop aangepast. De kleutergroepen en de groepen drie en vier komen bij

elkaar in een grote ruimte net als de kinderen van groep vijf tot en met acht. Ze krijgen hun instructies apart, in aparte ruimtes. Na de instructies worden die ruimtes gebruikt om zelfstandig en in stilte te werken. Op het leerplein verwerken kinderen de lesstof zelfstandig, in het bijzijn van coaches (leerkrachten), onderwijsassistenten en stagiaires”.

KINDEREN ZIJN HET AL GEWEND

Op de Driesprong wordt gewerkt aan de hand van vijf thema's waar van de peutergroep tot en met groep acht door het jaar heen aan wordt samengewerkt. Voor kinderen is samenwerken als één groep niet vreemd op De Driesprong. Nicky: “Kinderen hadden bij ons sowieso al geen vaste plekken in de klas. Ze zijn al gewend groepsdoorbrekend te leren aan de hand van de thema's. En nu doen we dat ook met rekenen. De units maken we tot een hele rijke leeromgeving met hoeken, doe- en ontdekplekken, en ingericht in de sfeer van het thema. Maar ook een rekenhoek en een taalhoek, zoals we dat in de klassen gewend waren”.

SAMENWERKEN

Nicky vindt het een groot voordeel dat leerkrachten met elkaar samenwerken in de units. “Kinderen kunnen kiezen aan welke leerkracht ze op dat moment behoefte hebben. En leerkrachten kunnen van elkaar

zien hoe ze met kinderen omgaan.” De Driesprong werkt ook met experts: mensen die veel weten van een bepaald thema en daarover vertellen en activiteiten kunnen doen met de kinderen.

Zowel op KC Drieborg als op KC De Driesprong blijven leerkrachten eindverantwoordelijk voor hun stamgroep: er zijn altijd één of twee leraren verantwoordelijk voor een groep kinderen van één-twee, drie-vier, vijf-zes en zeven-acht.

BUILDING LEARNING POWER (BLP)

Een van de pijlers in Leren Anders Organiseren is *Van hard werken om de aandacht van kinderen vast te houden naar meer eigenaarschap voor het leren*. Op de Driesprong wordt voor leren leren de methode Building Learning Power (BLP) gebruikt, vertelt Nicky. “Met BLP heb je een gezamenlijke leertaal: hoe werken we samen, hoe hebben we empathie voor elkaar, op welke manier plannen we, op welke manier stellen we vragen, hoe gaan we om met afleidingen, hoe houden we onze aandacht vast. Kinderen werken vanaf groep één met BLP aan al deze vaardigheden.”

GEEN VERANDERING: EEN VERBETERING

De stap naar Leren Anders Organiseren is geen verandering zegt Nicky, maar een verbetering. Kinderen waren best kritisch over het plan. “Hoe garanderen jullie dat we in stilte kunnen werken, zeiden ze. Daar hebben we met ze over gesproken. Aan de andere kant leek het ze ontzettend leuk dat ze in aanraking komen met een grotere groep kinderen, dat er meer mogelijkheid is om elkaar te ontmoeten en samen te werken. We hebben een ouderavond gehouden waarop we onze plannen gedeeld hebben. Ouders hebben in kleinere groepen hun verwachtingen over het kindcentrum vergeleken met ons verhaal en hun wensen uitgesproken. Eén van de wensen is dat we de resultaten goed blijven monitoren. Dus dat doe ik, samen met ouders, twee leerkrachten, een paar kinderen en de IB’er. En natuurlijk blijven we ook het welbevinden monitoren.”

DE VLONDER

Op de Vlonder is één bijeenkomst geweest over groepsoverstijgend werken. Hier wordt dit schooljaar

vooral aandacht besteed aan leren leren, zegt Nicky. “Weten welke vaardigheden je nodig hebt om groepsdoorbrekend te werken is een hele belangrijke voorwaarde wil je wat meer ruimte en verantwoordelijkheid kunnen geven aan kinderen. Die gezamenlijke leertaal moet als het ware in de cultuur van je school ingebed zijn om het te laten slagen.”

Belangrijk binnen Leren Anders Organiseren ten slotte, zegt Nicky, is de gewoonte van leerkrachten om elke dag te beginnen met een evaluatie van de vorige dag – hoe is het gegaan, wat kan beter – en een vooruitblik naar de volgende dag. “En de kindgesprekken zijn heel belangrijk. Als je doelgericht werkt is het belangrijk dat kinderen goed weten waar ze staan, waar ze naartoe willen en op welke manier ze hun doel gaan behalen.”

LEREN ANDERS ORGANISEREN

- ✓ Van methodelessen naar een leerdoel georiënteerde aanpak.
- ✓ Van klassikaal naar meer kindgericht onderwijs.
- ✓ Van een hele dag in één klaslokaal naar een rijke leeromgeving met hoeken, ateliers, doe- en ontdekplekken.
- ✓ Van ‘mijn’ klas naar gezamenlijk verantwoordelijk voor onze kinderen.
- ✓ Van hard werken om de aandacht van kinderen vast te houden naar meer eigenaarschap voor het leren.
- ✓ Van de hele dag voor de groep naar meer afwisseling voor leerlingen en leerkrachten.
- ✓ Van klassen naar units.

‘Lekker praktisch aan de slag’

Interesse in natuurlessen in de Bostuin?
Marleen is te bereiken via
educatiecentrumbostuin@gmail.com.

Hoofd in de wolken, voeten in de klei in de Bostuin van Blijham

Blijham is een 'Educatiecentrum Bostuin' rijker. Kinderen uit groep 7/8 van obs Hendrik Wester hebben er geholpen een blotevoetenpad en kleine beestjesroute aan te leggen.

In september tekenden SOOOG en de Bostuin een intentieverklaring tot samenwerking.

'Want hoe mooi is het om natuurlessen buiten te kunnen geven.'

Marleen Bos en haar man Tjark Bos uit Blijham zijn de oprichters van Educatiecentrum Bostuin. Beiden hebben een 'enorm groen agrarisch hart' en werken in het voortgezet onderwijs en vmbo, vertelt Marleen.

In de Bostuin wordt al volop genoten. "We hebben het blotevoetenpad aangelegd met groep acht van de Hendrik Wester, kunnen fruithappen uit de tuin en het voedselbos, hebben kriebelbeestjesles gegeven aan groep drie van obs de Wiekslag. Van een grote steiger in de tuin kunnen we pruimen plukken met groep vijf en zes. Enthousiaste papa's, mama's, oma's en tantes maken daar vele potten jam van die vervolgens verwerkt worden in fruit, lunch en hapjes, onder de bezie-lende leiding van horeca, bakkerij en recreatie-leerlingen van Campus Winschoten."

Het educatiecentrum staat in de tuin van de familie Bos. Marleen: "Onze kinderen Bart (5) en Thom (3) en vele andere kinderen kunnen hier op een meer natuurlijke manier, buiten leren". Het doel van de Bostuin is het opleiden van natuurdocenten die buitenlessen aanbieden bij aangesloten scholen. Marleen: "Concreet willen we dat kinderen meer buiten kunnen zijn. Lekker praktisch aan de slag, buiten op avontuur en buiten de relevantie ervaren van wat je in de schoolbanken leert. Kortom: hoofd in de wolken, voeten in de klei".

Annet Flim, clusterdirecteur van obs Hendrik Wester in Oude Pekela, obs de Wiekslag in Blijham en obs Heiligerlee in Heiligerlee is enthousiast. In september ondertekenden verschillende partijen waaronder SOOOG een intentieverklaring om aan te geven dat ze onderzoeken hoe ze in de toekomst kunnen samenwerken met Educatiecentrum Bostuin. Annet: "Wij ontvangen als scholen subsidies, voor extra hulp in de klas en voor Jong Leren Eten bijvoorbeeld, die we eventueel kunnen inzetten voor lessen in de Bostuin. Hoe mooi is het om natuurlessen buiten en niet uit een boek te geven? Kijken wat er onder een steen zit en wat voor nut al die beestjes hebben. We hebben dus al geholpen met het blotevoetenpad en de kleine beestjesroute en er is een school die erover denkt schooltuintjes aan te leggen, waar de Bostuin bij zou kunnen helpen. In het Educatiecentrum hebben ze alles: de schuren zijn ingericht als leslokalen, inclusief digibord en alle materialen die je nodig hebt. Echt heel leuk."

‘Concreet willen we dat kinderen meer buiten kunnen zijn’

‘Ontschotting’ van speciaal onderwijs: ‘Heel fijn dat je kunt kijken naar wat het kind nodig heeft’

(V)SO de Meentschool en SBO Delta werken in een zesjarige pilot samen aan de ‘ontschotting’ van het speciaal onderwijs, te beginnen met de jongste kinderen. Voor kleuters die binnenstromen wordt pas na twee of drie jaar bepaald welke vervolgroep het beste voor ze is.

Het is een eerste stap naar een kindcentrum voor het gespecialiseerd onderwijs, zegt Jacqueline van der Weide, leerkracht en intern begeleider op Delta. Samen met de Meentschool en onder andere KDC De Waterlelie (COSIS) bevindt Delta zich in Onder-

wijs Zorg Centrum De Stuwe in Winschoten. Al die kennis onder één dak is de aanleiding geweest voor de zesjarige pilot.

Jacqueline: “We zitten al jaren bij elkaar in een gebouw en samen hebben we veel expertise in huis. Sinds vorig jaar hebben we van het ministerie van OCW toestemming om kinderen schooldoorbekend te plaatsen. Om onze kennis bij elkaar te krijgen en alles in elkaar te schuiven zijn we van onderaf, bij de jonge kindgroepen, gestart met schooldoorbekend plaatsen. We hebben zes jaar de tijd om dit goed te ontwikkelen.”

NAAR HET KIND KIJKEN

Het verschil met eerder is dat als kinderen nu worden aangemeld voor het speciaal (basis) onderwijs Jacqueline en haar collega's kijken naar het dossier van het kind en niet naar zijn of haar toelaatbaarheidsverklaring (TLV: een verklaring die een kind krijgt als een aanvraag voor verwijzing naar speciaal(basis) onderwijs is goedgekeurd). “We houden rekening met de kinderen die we al hebben in jonge kindgroepen en kijken bij een aanmelding van een nieuw kind naar verschillende factoren zoals cognitieve ontwikkeling, socialemotionele ontwikkeling, prikkelgevoeligheid en de zorgbehoefte van een kind. We plaatsen kinderen in de groep waar ze het beste op hun plek zijn en waar zoveel mogelijk aan hun behoeften wordt voldaan. Dat is beter voor de veiligheid, het vertrouwen en de vervolgon ontwikkeling van het kind. Het is fijn dat je naar het kind kan kijken en niet naar de TLV.”

VIER JONGE KINDGROEPEN

Eerder had Delta één kleutergroep die te groot was en waarin kinderen qua ontwikkeling steeds verder uit elkaar lagen omdat kinderen zo'n drie jaar in de kleuterklas zitten voor ze klaar zijn voor de volgende groep. Jacqueline: "Dat is hands on voor leerkrachten en voor kinderen zelf is het niet bevorderlijk. We groeiden bovendien uit ons jasje: we kregen steeds meer aanmeldingen van kleuters. Binnen de Stuwe hadden al eerder pilots gedraaid in de kleutergroepen. Met deze groepen hebben we zeer positieve ervaringen opgedaan en daarom wilden we dit structureel gaan oppakken. Alles bij elkaar was deze pilot een mooie kans om ons jonge kindonderwijs nog meer aanbodgericht te maken. Zo creëren we een centrum waar onderwijs en zorg samenkomen en we een optimale ondersteuning voor kinderen kunnen realiseren."

In plaats van twee kleutergroepen van de Meentschool en één kleutergroep van Delta zijn er nu vier groepen voor het jonge kind (De Goudvis, De Kikker, De Bij en De Vlinder). De jongste kinderen beginnen in de Goudvis of de Kikker, waarna jaarlijks bekeken wordt welke groep het best passend is.

De samenwerking bevalt goed, zegt Jacqueline. "We zitten bij elkaar op de gang en dat is heel prettig. We zien elkaar veel, hebben gezamenlijke overlegmomenten over het jonge kind en kunnen elkaar ondersteunen. Natuurlijk lopen we tegen dingen aan waar oplossingen voor gezocht moeten worden: zoals het zoeken naar het best passende leerlingvolgsysteem. We groeien steeds meer naar elkaar toe. In de kleutergroepen merk je niet meer dat we van twee scholen zijn. Alle neuzen staan dezelfde kant op."

KORTE LIJNEN IN EEN GKC

Het uiteindelijk doel is het ontwikkelen van een gespecialiseerd kindcentrum, naar één van de strategische beleidspunten van SOOOG. 'Oude' onderwijssoorten verdwijnen en er ontstaat een 'school met specifieke profielen' met één basisfinanciering en op basis van de werkelijke ondersteuningsbehoefte van kinderen. "We onderzoeken wat we daar allemaal samen in kunnen doen en hoe we zorg en onderwijs het beste kunnen inrichten en op elkaar kunnen laten aansluiten. Daarbij maken we graag gebruik van de kennis van partners zoals Cosis, zodat alle lijnen kort zijn."

A woman with short blonde hair, wearing a high-visibility yellow and black striped shirt with reflective silver stripes, stands outdoors. She is smiling slightly and looking towards the camera. Her sunglasses are perched on her head. The background is a blurred outdoor setting with greenery and a grey structure.

*Floor Haanstra:
'Met de vraag: waar
komt iedereen vandaan,
kun je voor jonge
kinderen al op een kleine
manier inzichtelijk maken
dat er een hele
wereld bestaat'*

Het belang van groot denken voor kinderen in Oost-Groningen

'Juf Franzis' met handpop Karl de Das; een groot succes op scholen.

“Als je een andere taal spreekt, en het allerbelangrijkste: er ook nog iets in durft te zeggen, gaat er een wereld voor je open”, zegt Floor Haanstra, expert internationalisering in het primair en voortgezet onderwijs. Floor pleit voor het vroeg leren van Frans of Duits op de basisschool. Want vlak over de grenzen van ons land liggen vele kansen.

Het belang van internationalisering in het basisonderwijs is groot en in het geval van Oost-Groningen en de Duitse taal heel kansrijk, zegt Floor Haanstra, adviseur internationalisering primair en voortgezet onderwijs voor Noord- en Oost-Nederland bij Nuffic en beleidsadviseur cultuur bij gemeente Oldambt. “Bij internationalisering wordt in het onderwijs vaak gedacht aan uitwisselingen met verre landen, maar je kunt het ook dichterbij zoeken. In je eigen klas zelfs, want in iedere klas zitten tegenwoordig wel kinderen uit een ander land. Met de vraag: waar komt iedereen vandaan, kun je voor jonge kinderen al op een kleine manier inzichtelijk maken dat er een hele wereld bestaat.”

Voor Nuffic was Floor vijf jaar lang werkzaam voor het Kenniscentrum Buurtalen waar zij en haar collega basisscholen stimuleerden Duits – en in het zuiden van het land Frans – op te nemen in het lespakket. Met speciaal ontwikkeld lesmateriaal en projecten worden scholen op het ‘buurtaalpad’ gezet. Het project Vroege buurtaal bijvoorbeeld, dat nog steeds loopt en waar verschillende scholen in het EDR-gebied aan meedoen, zowel aan de Duitse als aan de Nederlandse kant.

GASTDOCENTEN

Floor en haar collega's ontwikkelden samen met NHL Stenden een training voor mensen die Duits als moedertaal hebben maar geen onderwijservaring hebben. Want het bleek lastig mensen te vinden die Duits voor een klas willen en kunnen geven. “Niet elke leerkracht voelt zich even vertrouwd met of stevig in de taal.” Een groepje van tien vrijwilligers werd tot nog toe opgeleid. Zij gaan dit schooljaar proberen scholen warm te maken voor het afnemen van gastlessen.

Superbelangrijk, zegt Floor. “Als je een taal een beetje kent, en het allerbelangrijkste: als je er wat in durft te zeggen, gaat er een wereld voor je open. Het leuke van kinderen op de basisschool is dat ze er nog voor open staan om een taal te leren. Daarbij komt dat je een vreemde taal het beste leert voor je elfde levensjaar. Daarna neemt de sensibeleit voor taalverwerving alweer af. Het zou mooi zijn als het vroeg leren van een vreemde taal naast Engels een vast gegeven wordt op de basisschool. Veel scholen geven Early English vanaf groep drie: dat kun je natuurlijk ook heel goed doen met Duits. Als school mag je vijftien procent van je lestijd daaraan besteden.”

‘Als je een taal een beetje kent, en het allerbelangrijkste: als je er wat in durft te zeggen, gaat er een wereld voor je open’

KARL DE DAS

In de gemeente Oldambt gaat Duitse ‘juf Franzis’ (Franzis Pranger-Wiese, red.) sinds 2017 één dag in de week langs bij de scholen die daarop ingetekend hebben. Floor: “Dat kwam voort uit een pilot die ik in 2015 heb georganiseerd voor vijf SOOOG scholen die interesse hadden in Duitse les. Franzis is in Duitsland geboren, woont in Groningen en is een groot succes. Ze heeft veel gevoel voor de belevingswereld van kinderen en voor de terughoudendheid die ze soms hebben om iets te doen met de taal. Ze heeft een handpop bij zich, Karl de Das, en Karl spreekt alleen Duits, dus als kinderen iets tegen Karl willen zeggen moeten ze dat in het Duits doen. Franzis zet muziek van Helene Fischer aan – Karl is smoorverliefd op Helene – en zo bouwt ze een hele wereld op rond de Duitse taal, waardoor deze echt gaat leven voor kinderen”.

VOORBEELD VOOR ANDERE GEMEENTEN

Juf Franzis wordt door gemeente Oldambt bekostigd. Een voorbeeld waarvan Floor hoopt dat andere gemeenten het gaan volgen. Ze maakt zich ook hard voor een bijdrage vanuit de regiodeal Oost-Gronin-

gen (overheidsgeld om de leefbaarheid in Oost-Groningen te verbeteren), zodat meer mensen getraind kunnen worden in het geven van Duitse gastlessen. “Wellicht kunnen de mensen die dit werk nu vrijwillig doen dan betaald worden voor hun diensten. Scholen kunnen er daarnaast voor kiezen om een deel van het geld dat ze vanuit het Nationaal Programma Onderwijs krijgen om corona-achterstanden weg te werken te besteden aan Duitse lessen.”

GOEDKOOP STUDEREN IN DUITSLAND

De stap om vanuit Oost-Groningen te gaan studeren is niet zo groot, zegt Floor. Het onderwijs kan er een grote rol in spelen om meer kinderen uit Oost-Groningen hier toe te bewegen door van het Duits een positieve beleving te maken. “In Duitsland betaal je geen collegegeld en mag je je studiefinanciering meenemen: dat is toch leuk om te weten.”

CARRIÈRE MAKEN

Zeker voor kinderen in Oost-Groningen is het leren van de Duitse taal heel belangrijk, zegt Floor. “Kinderen hier leven vlakbij Duitsland. Ze doen er met hun ouders regelmatig boodschappen, gaan er naar het tankstation. Duits is een taal die in Europa door een enorme hoeveelheid mensen gesproken wordt. In Duitsland heb je al tachtig miljoen mensen, dan heb je nog Oostenrijk, Zwitserland: je kunt er op heel veel plekken mee terecht en de betrekkingen met Duitsland zijn goed. Je kunt daar echt carrière maken als je wilt.”

Floor Haanstra woont in Veendam en is beleidsadviseur cultuur bij gemeente Oldambt en Adviseur internationalisering PO en VO regio Noord-Oost Nederland bij Nuffic.

Over alles wat met het primair onderwijs, internationalisering en burgerschap te maken heeft, waaronder het aanvragen van subsidies, kun je Floor aan haar jas trekken.

Ze is te bereiken via fhaanstra@nuffic.nl en 06 - 24924559

Scholen die geïnteresseerd zijn in Duitse gastlessen kunnen contact opnemen met NHL Stenden via rentsenduits@nhlstenden.com en voor meer informatie kijken op de website buurenstreektaalonderwijs.com.

Veur kindern opvouden hebt holle deurp nodig

Voor het opvoeden van kinderen heb je een heel dorp nodig. Als school wil KC Houwingaham daarom niet alleen de school in het dorp – Bad Nieuweschans – zijn, maar ook de school ván het dorp. Met ouderbetrokkenheidexpert Peter de Vries werkten directeur Anja Korteweg en haar team aan het vergroten van ouderbetrokkenheid. Met resultaat, al zeggen ze het zelf.

Het team van KC Houwingaham volgde onlangs een workshop en kreeg begeleiding van expert en onderzoeker ouderbetrokkenheid Peter de Vries, vertelt Anja. Peter voerde gesprekken met ouders, leerkrachten en andere betrokkenen, deed onderzoek en stelde een plan van aanpak op. Anja en haar team hadden handvatten nodig, en die hebben ze gekregen. De belangrijkste les? Anja: “Als een ouder boos is betekent dat dat hij of zij zich zorgen maakt om zijn kind. Een boze ouder in de klas kan intimiderend zijn, maar als je weet wat erachter zit ga je er anders naar kijken en weet je dat je het niet persoonlijk hoeft op te vatten. Er staat een ouder vol emotie voor je die eigenlijk zegt: help me, ik maak me zorgen over mijn kind”.

Dat inzicht heeft het team veel gebracht. “Het verandert je mindset, je gaat zelfverzekerder naar ouders kijken. Wij willen het beste voor kinderen, maar hun ouders willen dat ook. Elke ouder wil dat het goed gaat met zijn kind. Met de basisprincipes uit Peter zijn boek Ouderbetrokkenheid 3.0 en het plan van aanpak dat hij voor ons heeft gemaakt, hebben we gereedschap waarmee we de ouderbetrokkenheid bij ons op school vergroten en de contacten met ouders verbeteren.”

BETROKKEN BIJ LEERPROCES

Wat moeten we nou eigenlijk verstaan onder ouderbetrokkenheid? Anja: “Ouderbetrokkenheid is iets anders dan ouderparticipatie: een keer meehelpen met schoolreisje, of kinderen ergens naartoe rijden. Ouderbetrokkenheid gaat om de betrokkenheid van ouders bij het leerproces van hun kind. Kinderen ontwikkelen zich beter als hun ouders betrokken zijn bij hoe en wat ze op school leren. Dat is straks op de middelbare school ook belangrijk”.

SCHOOL VAN HET DORP

Ook de betrokkenheid van ouders bij elkaar is belangrijk. Anja: “De titel van het rapport dat Peter over onze school schreef en waarop hij ons plan van aanpak baseerde is: Veer kindern opvouden hebt holle deurp nodig. Peter zegt: je moet zorgen dat Houwingaham niet alleen de school in het dorp is, maar ook de school ván het dorp wordt. Daarvoor moeten we onszelf meer presenteren, op sociale media bijvoorbeeld. Dat doe ik nu regelmatig, zodat mensen in het dorp betrokken raken bij de school. We zijn ook bezig een schooltuin op te zetten in de hoop dat mensen uit het dorp mee willen doen”.

IEDERE WEEK BELLEN

Om te zorgen dat ouders elkaar beter leren kennen adviseert Peter activiteiten te organiseren voor ouders, kinderen en leerkracht. “Samen iets leuks doen, zodat je elkaar op een andere manier leert kennen en ouders weten wie wie is. Door corona is het nu lastig, maar het liefst wil je ouders vaker en samen in school hebben, zodat je ze betreft bij de ontwikkeling van hun kinderen en met ze in gesprek kunt. Hopelijk kan dat allemaal snel weer. Op advies van Peter bel ik iedere week met drie ouders, om een praatje te maken. Heeft uw kind het naar z'n zin? Loopt u tegen dingen aan? Heeft u tips voor ons? Uit die gesprekken haal ik veel meer informatie dan uit bijvoorbeeld een oudertevredenheidsonderzoek en het zorgt voor een laagdrempeliger contact met ouders.”

COMMUNICATIEPLAN OP MAAT

In plaats van de standaard tienminutengesprekken adviseerde Peter een 'communicatieplan op maat' te maken. "Gesprekken met ouder én kind, naar behoefte van de ouders. Met de ene ouder heb je dan misschien vier of vijf gesprekken per jaar, met de ander twee."

EEN HEEL DORP

De begeleiding van Peter heeft aan alles op KC Houwingaham een positieve draai gegeven, merkt Anja. "We zijn echt beter gaan werken met elkaar. Vooral aan het idee dat je als leerkrachten en ouders samen verantwoordelijk bent voor de kinderen en voor elkaar heeft ons veel gebracht. Je hebt er echt een heel dorp voor nodig."

OUDERBETROKKENHEID 3.0

Peter de Vries maakte een gratis e-book: Ouderbetrokkenheid 3.0, te vinden met Google. Erin staan 'zeven dingen die elke ouder in het basisonderwijs moet weten'. Peter beschrijft criteria voor ouderbetrokkenheid en vijf eigenschappen die een leraar moet bezitten om ouderbetrokkenheid te bevorderen.

Anja: "Daarvoor gebruikt hij de vingers van je hand. De duim bemoedigt ouders. De wijsvinger zoekt samen met ouders de juiste richting. De middelste vinger beseft dat hij als leraar en medeopvoeder voor ouders een centrale plaats inneemt in het leven van hun kind. De ringvinger komt trouw afspraken na met leerlingen, ouders en collega's. En de pink heeft oog voor details als het gaat om samenwerking met ouders".

Heerlijk (voor)lezen!

Zelf lezen en samen lezen is goed voor de ontwikkeling van kinderen. Hun woordenschat wordt groter, net als hun gevoel voor taal. Lezen prikkelt de fantasie en stimuleert sociaal-emotionele vaardigheden. Bovendien is samen lezen vooral erg gezellig. Ook oudere kinderen vinden het vaak nog erg leuk om voorgelezen te worden! SOOOG Magazine zet een paar niet te missen kinderboeken op een rij.

MAX EN DE MAXIMONSTERS

VERTELD EN GETEKEND DOOR MAURICE SENDAK

Max en de Maximonsters *Maurice Sendak*

De avond dat Max zonder eten naar bed wordt gestuurd, groeit er een bos in zijn kamer. De zee komt aanrollen en Max gaat op weg naar het eiland waar de Maximonsters wonen. Hij is niet bang, hij temt de Maximonsters door diep in hun gele ogen te kijken. De Maximonsters maken hem koning en er wordt een wild feest gevierd. Maar toch voelt Max zich wat eenzaam...

Vanaf 4 jaar.

Lemniscaat - EAN 9789060690697

Ik blijf altijd bij je *Sjoerd Kuyper en Marit Törnqvist*

De muzikale verzen van Sjoerd Kuyper en de sprookjesachtige tekeningen van Marit Törnqvist vormen samen een prachtboek. Om uit voor te lezen voor het slapengaan, om zelf te lezen en je te verliezen in de dromerige sfeer, en om cadeau te doen aan iemand die je altijd bij je zou willen houden.

Vanaf 6 jaar.

Querido

EAN 9789045117225

KATTENSTREKEN

Kattenstreken *Sébastien Perez en Benjamin Lacombe*

Prachtige kattenportretten in woord en beeld. Heb je jezelf ooit afgevraagd welke gedachten er schuilgaan in die kleine kattenkopjes? Welke ideeën door hun hoofden vliegen? En welke avonturen ze beleven als je héél eventjes niet oplet? Dit magistrale boek biedt je een uniek inkijkje in het leven van vijftien bijzondere katten.

Vanaf 8 jaar.

Clavis Books - EAN 9789044832402

De Neehoorn *Marc-Uwe Kling en Astrid Henu*

In het Heerlijke Hartenwoud wordt een kleine poezelige eenhoorn geboren. Hoewel iedereen hem ontzettend li-la-lief vindt en hem gesuikerd geluksgras voert, gedraagt hij zich helemaal niet als een eenhoorn. Hij zegt constant op alles NEE, dus noemt zijn familie hem de NEEhoorn. Op een dag ontsnapt de NEEhoorn uit het Hartenwoud en ontmoet hij een wasbeer die niet wil luisteren, een hond die echt nergens van houdt en een prinses die het met niks eens is. Samen trekken ze eropuit. Want samen chagrijnig zijn, is veel leuker

Vanaf 6 jaar.

Gottmer - EAN 9789025773731.

De club van lelijke kinderen

Koos Meinderts en Annette Fienieg

Op een kwade dag gaf generaal Isimo het bevel om alle lelijke kinderen op te pakken. Iedereen praatte erover, maar er gebeurde niets. Het gewone leven ging verder en de mensen begonnen het bevel te vergeten. Tot op een kwade dag Paul met een vreemd verhaal thuiskwam. Een fotograaf had van het dak van de school een foto van alle leerlingen genomen. Zijn zus wist te vertellen dat een aantal kinderen op de foto met stift waren omcirkeld. Een paar dagen later reed er een bus het schoolplein op en alleen de omcirkelde kinderen mochten mee om een uitstapje te maken. En daarmee begon voor Paul een groot avontuur...

Vanaf 10 jaar.

Ploegsma

EAN 9789021679402

Het meisje dat de maan dronk *Kelly Barnhill*

Elk jaar laten de dorpelingen een baby achter als offer voor de heks in het woud. Niemand weet dat Xan, de gevreesde heks, de achtergelaten kinderen juist liefdevol naar families aan de andere kant van het woud brengt. Dit keer voedt ze het achtergelaten kind per ongeluk met maanlicht, waardoor het meisje vervuld raakt van magie. Xan besluit Luna op te voeden als haar eigen dochter. Met de jaren worden Luna's magische krachten sterker. Wanneer haar dertiende verjaardag nadert, besluiten de dorpelingen eindelijk jacht te maken op de heks die hun leven al jaren overschaduwde. Zij weten niet dat Xan en Luna hun magie goed gebruiken en dat het echte kwaad veel dichterbij is...

Vanaf 9 jaar.

Leopold - EAN 9789025874469

Bekroond met de Newbery Medal voor het mooiste kinderboek.

Lichtjes in je ogen

Hans en Monique Hagen & Marit Törnqvist

Net zo'n heerlijk poëzie-prentenboek als
Jij bent de liefste

HEEL DICHTBIJ

ik zie lichtjes in je ogen
kom eens heel dichtbij
ik zie mij
je ogen zijn twee spiegeltjes
zie jij dat ook bij mij?

Meer dan vijftig gedichtjes van Hans en Monique Hagen, eerder verschenen in *Daar komt de tijger* en *Misschien een olifant*.

Met tekeningen-om-bij-weg-te-dromen van Marit Törnqvist.

Vanaf 5 (tot zeker 100) jaar.

Querido

EAN 9789045103594

De geheime tuin

Frances Hodgson Burnett, vertaald door Imme Dros

Mary staarde naar het roestige ding in haar handen. Een sleutel. 'Misschien lag hij daar wel tien jaar begraven,' fluisterde ze. 'Misschien is hij wel van de tuin!' Ze mocht overal komen, hadden ze gezegd, alleen niet in die ene kamer, en in die ene tuin. Maar Mary hoort geluiden, in de verboden kamer. Inbeelding, zeggen ze. En: verboden! Over de muur van de geheime tuin ziet Mary steeds dezelfde vogel vliegen. Mary houdt niet van verboden en ook niet van geheimen... Kan zij de geheimen ontrafelen?

The Secret Garden van Frances Hodgson Burnett verscheen voor het eerst in 1911. Meer dan honderd jaar later is het verhaal over het stugge, egoïstische weesmeisje Mary dat een verboden, verwaarloosde tuin weer tot bloei weet te brengen - en daarmee zichzelf - nog altijd betoverend voor jong en oud.

Vanaf 10 jaar.

Leopold - EAN 9789025876470

Foto door Klaas Ketelaar